

ระเบียบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน

อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

The Sustainable and Participatory Tourism Regulation Management by Community of Laplae District, Uttaradit Province

วราภรณ์ อัสวาลาสกุล^{1*}

Waraporn Assawalapsakul^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน และสร้างระเบียบว่าด้วยความร่วมมือทางด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอำเภอลับแล ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างอัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของจังหวัดอุตรดิตถ์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ผู้นำ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงแรม และภัตตาคาร ในพื้นที่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางด้านสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ ทำให้ได้ระเบียบว่าด้วยความร่วมมือทางด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ประกอบด้วย 11 หมวด ได้แก่ 1) การจัดสร้างและการจัดการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว 2) การรักษาคุณภาพและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว 3) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 4) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว 5) การพัฒนาการบริการท่องเที่ยว 6) การจัดบริการที่พัก 7) การพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยว 8) การสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ทางการท่องเที่ยว 9) การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว 10) การสร้างสินค้าทางการท่องเที่ยว 11) การรักษาความปลอดภัยของการท่องเที่ยว และบทเฉพาะกาล

คำสำคัญ: ระเบียบว่าด้วยความร่วมมือ การจัดการแหล่งท่องเที่ยว ระเบียบการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ความร่วมมือว่าด้วยการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

* Lecturer of Law Program Faculty of Humanities and Social Sciences Uttaradit Rajabhat University
e-mail: waraporn.ajnan@gmail.com

Abstract

The major objectives of this research is to specify the path of tourism participator to manage the environment and tourism, support stakeholders, the community's who relevant with tourism to manage the tourism, and fourth to establish the regulation management on tourism cooperation in Laplae District for the purpose that make argotic of tourism. Population and Sample is Thai and international tourists leader and expert person of province department, community's leader, local government leader, parties' agency, Hotel, Restaurant. The research equipment have been divided, consisted of questionnaire, and structural interviews. All information was gathered mainly by all researchers. However, the information is analyzed by statistical computer programs.

The results are the requirement of approve the regulation management on tourism cooperation in Laplae District, Uttaradit Province. consists of main point 11 sections of 1) Establish and improve the tourism 2) Tourism environment preserving 3) Tourism management 4) Tourism activities 5) Tourism service developing 6) Accommodation management. 7) Staffs developing for tourism business. 8) Establish and disseminate the tourism knowledge. 9) Disseminate and public the tourism. 10) Tourism commodity. 11) Tourism security and provision.

Keywords : Regulation on cooperation, Management On Tourism, Regulation Management On Tourism Cooperation, Cooperation with destination management

บทนำ

การท่องเที่ยวในปัจจุบัน ถือเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของโลกและเป็นที่ยอมรับกันเกือบทุกประเทศว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้หลักเข้าสู่ประเทศ ซึ่งอยู่ในอันดับ 1-3 จาก 10 อันดับแรก ในอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศนั้น ๆ องค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ประกอบด้วยกิจกรรม ซึ่งสามารถแยกออกเป็น 4 ส่วนคือ 1) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำเที่ยวโดยตรง ได้แก่ กิจกรรมการขนส่ง ที่พัก ภัตตาคาร บริการนำเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว 2) กิจกรรมเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมทางบันเทิง พักผ่อน สินค้าที่ระลึก 3) กิจกรรมบริการอื่น ๆ เช่น สถานีบริการน้ำมัน ร้านอาหารของชำ กิจกรรมการรักษาพยาบาลและเสริมสร้างสุขภาพ เป็นต้น และ 4) กิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว และบุคลากรการท่องเที่ยว (Ministry of Tourism and Sports, 2015)

ประเทศไทยถือได้ว่ามีศักยภาพสูงสุดในประเทศแถบอาเซียนในด้านการท่องเที่ยวเนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ ประเพณี วัฒนธรรม ที่มีความเป็นมาช้านานมากยิ่งขึ้นที่ประเทศอื่นจะเลียนแบบ ทั้งศักยภาพทรัพยากรด้านบุคลากรท่องเที่ยว กล่าวคือมีลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์ด้านการบริการ หรือที่เรียกว่า สยามเมืองยิ้ม สร้างความประทับใจให้กับชาวต่างชาติที่เดินทางมาเยือนครั้งแรกแล้วกลับมาอีกเป็นครั้ง

ที่ 2 และที่ 3 ด้วยความประทับใจ สร้างรายได้ให้ประเทศและประชาชนจำนวนมากนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพราะสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างครบวงจรทั้งความงามของธรรมชาติมีความพร้อมด้วยระบบอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปด้วยศักยภาพดังกล่าวข้างต้นทำให้เกิดการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวตามมาเพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี ซึ่งหากพิจารณาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวนั้นอาจให้ความหมายได้ว่าการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว คือ การประกอบธุรกิจประเภท ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจโรงแรมนักท่องเที่ยว ธุรกิจภัตตาคาร สถานบริการและสถานที่ตากอากาศสำหรับนักท่องเที่ยว ธุรกิจการขายของที่ระลึกหรือสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว ธุรกิจการกีฬาสำหรับนักท่องเที่ยว การดำเนินงานนิทรรศการ งานแสดง งานออกร้าน การโฆษณาเผยแพร่ หรือการดำเนินงานอื่นใดโดยมีความมุ่งหมายเพื่อชักนำหรือส่งเสริมให้มีการเดินทางท่องเที่ยว ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าธุรกิจท่องเที่ยวถือเป็นภาพลักษณ์ที่สำคัญของประเทศเพราะมีโอกาสรสร้างประทับใจกับนักท่องเที่ยวและในทางกลับกันก็อาจสร้างความเสียหายให้กับนักท่องเที่ยวได้เช่นกัน ด้วยศักยภาพที่สามารถสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวจำนวนมากทำให้มีผู้สนใจประกอบทำธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งชาวไทยและต่างชาติที่พยายามหารายได้จากการประกอบธุรกิจนี้

องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization UNWTO) คาดการณ์ว่าในอีก 8 ปี ค.ศ. 2023 จะมีนักท่องเที่ยวทั่วโลกกว่า 1,600 ล้านคน เป็นนักท่องเที่ยวแถบเอเชีย-แปซิฟิกถึง 400 ล้านคน ส่วนหนึ่งเป็นนักท่องเที่ยวในอาเซียนประมาณ 160-200 ล้านคน แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวในแถบอาเซียนยังมีแนวโน้มเติบโตขึ้นอีกมาก ประเทศสมาชิกอาเซียนหลาย ๆ ประเทศเริ่มต้นตัวและให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มว่าจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยแถบอาเซียนมากขึ้น (Public Relations Department, Tourism Business with ASEAN Community, 2015: Online) และยังเป็น การรองรับการก้าวเข้าไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. 2558 ที่จะมีการเปิดเสรีในหลายด้านรวมถึงเรื่องการท่องเที่ยวด้วย ซึ่งการเปิดเสรีจะส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นในอนาคต ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงต้องเร่งพัฒนาอย่างเร่งด่วนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

อำเภอลับแลเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดอุตรดิตถ์มีความเป็นมายาวนาน กรมศิลปากรได้ประกาศให้รายละเอียดความสำคัญของเมืองลับแลว่า “เมืองลับแลอยู่ในอำเภอลับแลเป็นเมืองโบราณอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดอุตรดิตถ์ ติดต่อกับเทือกเขาเมืองแพร่ตั้งขึ้นในสมัยอยุธยาเดิมเป็นตำบลที่พวกชาวเมืองเหนือหนีความเดือดร้อนอพยพมาอยู่ก่อนภายหลังจึงตั้งเป็นเมืองขึ้นเรียก เมืองลับแล ทำเลท้องที่เมืองลับแลเป็นแอ่งอยู่ในระหว่างเขามีที่ลุ่มกับที่ดอนสลับกันหลายตอน มีลำห้วยผ่านมาในท้องที่นี้” คำว่าลับแลนั้นมีข้อสันนิษฐาน อยู่ 2 ข้อ ข้อแรกเชื่อว่า ลับแลเพี้ยนมาจากคำว่า “ลับแลง” เพราะบริเวณนี้เป็นป่าเขาสลับซับซ้อน มีบรรยากาศหนาวเย็น ยามพลบค่ำแม้ตะวันยังไม่ตกดินก็มืดเสียแล้ว จึงเรียกลับแล ข้อสันนิษฐานที่สอง เนื่องจากสภาพภูมิประเทศประกอบด้วยดงดิบ มีภูเขาและเนินดินสูง ๆ ต่ำ ๆ สลับซับซ้อนอยู่โดยรอบ อยู่ในหุบเขายากแก่การเข้าออกท้องที่มีลำห้วยลำธารไหลผ่านช่วยให้เกิดความชุ่มชื้นในการประกอบอาชีพทางเรือสวน ไร่ นา จึงปรากฏว่า

อุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหารและผลไม้มีนานาชนิด โดยมากผู้ที่เข้าไปอยู่ไม่ค่อยอยากจากไปด้วยความพึงพอใจของธรรมชาติสิ่งแวดล้อมด้วยเหตุนี้จึงเรียกว่า ลับแล ประกอบกับอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ มีเรื่องเล่าขานเป็นตำนานที่รู้จักอย่างดีสำหรับคนไทยในเรื่องของเมืองลับแลหรือเมืองแม่ม่าย มีประเพณีท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ เช่น ประเพณีแห่ผ้าขึ้นโรง ประเพณีอัฐมีบูชา ประเพณีตานสลากขอลอมค้ำงูยาเป็นต้น อีกทั้งยังมีอาหารพื้นบ้านที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น ข้าวแคบ ข้าวพันผัก ลอดช่องเค็ม เป็นต้น และนอกจากนี้อำเภอลับแล ยังมีโบราณสถานที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม เช่น วัดพระแท่นศิลา-อาสน์ เวียงเจ้าเงาะ วัดดอนสัก พระบรมธาตุวัดทุ่งยั้ง เป็นต้น ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นความเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของอำเภอลับแลที่สามารถดึงดูดความสนใจของคนไทยเป็นจำนวนมากให้อยากมาเที่ยวชม นอกจากนี้ยังมีโบราณสถานที่น่าสนใจแล้วยังเป็นแหล่งผลิตสินค้าหัตถกรรมอันเลื่องชื่อเช่น ผ้าขึ้นตีนจก ไม้กวาดตองกง นอกจากนี้ยังมีวิถีชีวิตของชุมชนลับแล เช่น การปลูกกลางสาดซึ่งเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงที่สุดในจังหวัดอุตรดิตถ์ รวมทั้งทุเรียนหมอนทอง ทุเรียนพันธุ์หลง-หลินลับแล ที่มีรสชาติดีมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วประเทศอีกด้วย ประกอบกับนโยบายของจังหวัดอุตรดิตถ์ที่ต้องการให้อำเภอลับแลเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีชีวิตของอำเภอลับแล และเพื่อให้ประชาชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากขึ้น จึงมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ให้แก่จังหวัดในอนาคตต่อไป (Laplae District Community Development Office, 2015 : Online)

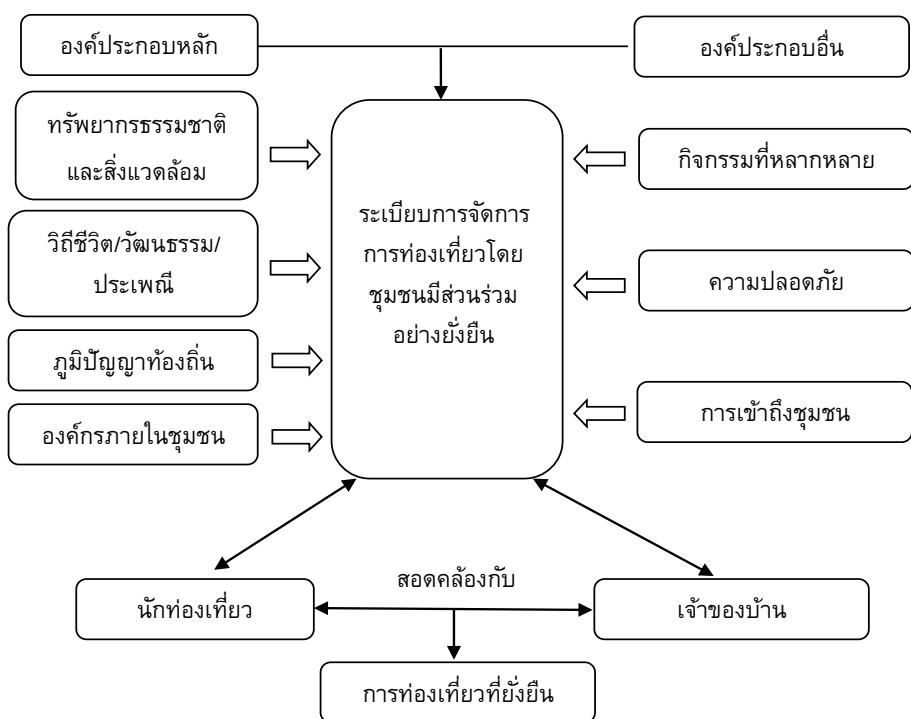
ดังนั้น ในงานวิจัยนี้จึงศึกษาถึงข้อตกลงร่วมกัน อันนำมาสู่การจัดทำระเบียบให้การประกอบธุรกิจท่องเที่ยว อำเภอลับแล ให้ได้มาตรฐานในการบริการนักท่องเที่ยวและสามารถคุ้มครองนักท่องเที่ยวให้ได้รับความเป็นธรรมในการได้รับการบริการได้ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมของแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และหน่วยงานภาคีในการจัดการการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และหน่วยงานภาคี มีส่วนร่วมในการสร้างระเบียบร่วมกันในการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวร่วมกัน
3. เพื่อสร้างระเบียบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน อำเภอลับแล ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างอัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของจังหวัดอุตรดิตถ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ให้ความสำคัญกับหลักการกระจายอำนาจและแนวคิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้เป็นเจ้าของ คือ ชุมชน และผู้นำชุมชน ภาคีเครือข่าย รวมทั้งผู้ที่มีส่วนได้รับผลประโยชน์ทั้งหมดที่อยู่ในระบบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยยึดถือเอาวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบในการจัดทำระเบียบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนในเมืองลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ อำนวยการให้การจัดการทางการท่องเที่ยวของชุมชนในเมืองลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ มีความคิดเป็นระเบียบเรียบร้อยแล้วสามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้จริง ดังแสดงกรอบแนวคิดในแผนภาพ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก ร้านอาหาร นักท่องเที่ยว ที่มีผลต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในเมืองลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 10 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทำการสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างจากผู้นำและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดทำระเบียบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน ที่จะทำภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

ภายใต้ศักยภาพ และประโยชน์ที่แต่ละชุมชน หน่วยงาน และองค์กรจะได้รับ เพื่อร่วมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ชุมชน และความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมของจังหวัดอุดรดิตถ์ได้มากที่สุด

2. สำนักรวความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ที่มาเที่ยวในอำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวเมื่อมาใช้บริการในแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 100 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. การสำนักรวความคิดเห็นประชาชนในพื้นที่ ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก ร้านอาหาร นักท่องเที่ยว ที่มีผลต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในเมืองลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยคำนวณจากสูตรยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ทำการกรอกแบบสอบถามการจัดทำระเบียบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนในเมืองลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล นำผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาจัดทำร่างระเบียบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน

4. จัดทำเวทียกร่างระเบียบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน ในเมืองลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยว และทางด้านนิติศาสตร์ เพื่อร่วมให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและรับทราบระเบียบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนในเมืองลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง ระเบียบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ มีดังนี้

1. การกำหนดแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และหน่วยงานภาคี ในการจัดการการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของอำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า อัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของอำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ มีแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และหน่วยงานภาคี ประกอบด้วยสาระสำคัญ จำนวน 11 แนวทาง ได้แก่ 1) การจัดสร้างและการจัดการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว 2) การรักษาคุณภาพและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว 3) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 4) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว 5) การพัฒนาการบริการท่องเที่ยว 6) การจัดบริการที่พัก 7) การพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยว 8) การสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ทางการท่องเที่ยว 9) การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว 10) การสร้างสินค้าทางการท่องเที่ยว และ 11) การรักษาความปลอดภัยของการท่องเที่ยว

2. การส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และหน่วยงานภาคี มีส่วนร่วมในการสร้างระเบียบร่วมกันในการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวร่วมกัน พบว่า การส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และหน่วยงานภาคี มีส่วนร่วมในการสร้างระเบียบร่วมกันใน

การจัดการการท่องเที่ยวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือที่ยั่งยืน และเข้มแข็งของทุกภาคส่วน รูปแบบความร่วมมือโดยโมเดล 355 ประกอบด้วย 3 ออร์แกน 5 องค์กร และบันได 5 ขั้น คือ กระบวนการ และกลไก ที่ประกอบกันเป็นโมเดลการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว ซึ่ง 3 ออร์แกน ประกอบด้วย 1) ภาครัฐ (แบ็คออฟ) โดยภาครัฐจะต้องเป็นฝ่ายสนับสนุนเงินทุนและงบประมาณต่าง ๆ 2) นักวิชาการ (ฝ่ายบุน) นักวิชาการจะต้องเป็นฝ่ายสนับสนุนด้านความรู้หรือการขอข้อมูลจากนักปราชญ์ชาวบ้านที่จะต้องมาร่วมมือด้วยเพื่อผูกเรื่องราวเพื่อสร้าง Story ของแหล่งท่องเที่ยวขึ้น ๆ 3) องค์กรและสมาคม (ฝ่ายบู๊) องค์กรและสมาคมหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้ผลประโยชน์ด้วยกัน เช่น นายกสมาคมรถเช่า นายกสมาคมโรงแรม เพื่อผลักดันให้เป็นรูปธรรมได้มากขึ้น ส่วนมากหลาย ๆ งาน หลาย ๆ โครงการมักจะเป็น รายงานที่เป็นรูปเล่มตำราโดยไม่เกิดเป็นรูปธรรมจริงและหมดเงินไปโดยเปล่าประโยชน์ สิ่งสำคัญในการดำเนินงานของทั้ง 3 ฝ่าย ภายใต้โมเดล 355 คือ การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่จะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังครบทุกฝ่ายขาดใครไปไม่ได้เด็ดขาดเพราะจะไม่ประสบความสำเร็จ

3. การสร้างระเบียบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนในเมืองลับแล ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างอัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของจังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ชุมชนมีความต้องการระเบียบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยภาพรวมมีความต้องการ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.32 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.17 พบว่า ชุมชนรวมใจกันความภาคภูมิใจและหวงแหนในวัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิต ค่าเฉลี่ย 4.57 ด้านการรักษาคุณภาพและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.37 พบว่าควรกำหนดนโยบาย มีปณิธาน และแผนงานที่ให้ความสำคัญต่อความยั่งยืนในระยะยาว ทั้งในเรื่องสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจค่าเฉลี่ย 4.37 ด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.31 พบว่า กิจกรรมท่องเที่ยว/นันทนาการ ที่จัดขึ้นต้องสอดคล้องกับคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมค่าเฉลี่ย 4.57 ด้านการพัฒนาการบริการท่องเที่ยว มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.93 พบว่าการขยายพื้นที่จอตrolley เพิ่มจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น สถานที่พักแรม จำนวน ห้องน้ำและห้องส้วม ร้านอาหาร ถึงขยะ ค่าเฉลี่ย 3.93 ด้านการจัดบริการที่พัก มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.11 พบว่าการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับศิลปะ และ สถาปัตยกรรม พื้นบ้านในการออกแบบและตกแต่ง อาคาร สถานที่และ ค่าเฉลี่ย 4.27 ด้านการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยว มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.47 พบว่า ความร่วมมือจากผู้รู้ หรือผู้ทรงภูมิปัญญาของท้องถิ่นช่วยถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมดั้งเดิมประเพณีอันดีงามของเผ่าพันธุ์และภูมิปัญญาพื้นบ้านที่มีคุณค่าให้แก่เยาวชนรุ่นใหม่ และการฝึกอบรมให้ความรู้ และทักษะในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ย 4.47 ด้านการสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ทางการท่องเที่ยว มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.47 พบว่า ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้สัมผัส เรียนรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่นค่าเฉลี่ย 4.50 ด้านการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.47 พบว่า การเผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวมี

ความถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทั้งหมด กำหนดระเบียบหรือข้อควรปฏิบัติการใช้พื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีการแจ้ง หรือชี้แจง ในโอกาสแรกที่เดินทางมาถึง ค่าเฉลี่ย 4.47 เท่ากัน ด้านการสร้างสินค้าทางการท่องเที่ยว มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.45 พบว่า ไม่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวซื้อสินค้า/ของที่ระลึกที่ ทำจากทรัพยากรธรรมชาติที่หายาก หรือกำลังสูญพันธุ์หรือมีแนวโน้มลดน้อยลง ค่าเฉลี่ย 4.57 ด้านการรักษาความปลอดภัยของการท่องเที่ยว มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.61 พบว่า การจัดทำระบบปรับปรุงเรียนและระบบให้ความช่วยเหลือ ค่าเฉลี่ย 5.00

จากการศึกษาวิจัยพบว่า แนวทางในการปฏิบัติร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และหน่วยงานภาคี กับการจัดการการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของในเมืองลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ของผู้นำและผู้ทรงคุณวุฒิระดับจังหวัด ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาคี โรงแรม ภัตตาคาร ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีความต้องการด้านระเบียบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ทำให้ได้ระเบียบ

อภิปรายผลการวิจัย

ระเบียบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุด คือ คนในชุมชนมีความรักและความภาคภูมิใจในทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่ชุมชนมีอยู่คนในชุมชนต้องรักษาและหวงแหนธรรมชาติและวัฒนธรรมของตนเอง คนในชุมชนมีน้ำใจไมตรีต้อนรับผู้มาเยือนดี คนในชุมชนต้องร่วมมือกันประชาสัมพันธ์ความงามของชุมชนตนเองสอดคล้องกับงานวิจัยของ Angkoon and Partisan (2006) และชุมชนต้องมีกฎระเบียบเพื่อให้เกิดความเรียบร้อยเมื่อนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวภายในชุมชน ผู้ประกอบการต้องมีความรู้เรื่องงานบริการและชุมชนต้องมีของที่ระลึกที่โดดเด่นของตนเองเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ รองลงมาสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นไปอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rungrat (2002) ประกอบกับการจัดระเบียบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นกระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวมีส่วนร่วมไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nuan-Charoen (2005) ในการได้พัฒนาการกระทำระหว่างกันทางสังคมอย่างมีระเบียบ โดยสมาชิกในชุมชนส่วนรวมของชุมชนลับแลได้ยอมรับเป็นแนวความประพฤติร่วมกัน และปฏิบัติสืบทอดจนเป็นบรรทัดฐานในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดอุตรดิตถ์, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุตรดิตถ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำระเบียบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้หรือเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงวิจัยและพัฒนา

1. ควรศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งต้องศึกษาทุกช่วงเวลา (เดือน) ทุกฤดูกาล เพื่อปรับปรุงระเบียบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในส่วนของการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย รวมถึงติดตามการปฏิบัติตามระเบียบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ของนักท่องเที่ยว
2. ควรมีการนำผลการวิจัย ไปนำเสนอในการประชุมระดับจังหวัด เพื่อให้หน่วยงานระดับจังหวัดมีนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชุมชนต่อไป
3. ควรศึกษาการปฏิบัติตามระเบียบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- Angkoon, R. and Partisan. (2006). **Research report on the development of tourism potential in arts and culture and local wisdom.** <http://www.2.tat.or.th/tat/e-journal>. October 1, 2018.
- Hatthakham, R. (2002). **Directions for Development of the Silk Weaving Village, Tambon Na Pho, Changwat Buri Ram as a Cultural Tourism Destination.** Independent Study Master of Arts, Tourism Industry Management: Chiang Mai University.
- Laplae District Community Development Office. **History.** <https://district.cdd.go.th/laplae/about>. September 20, 2015.
- Ministry of Tourism and Sports. (2015). **Tourism Economic.** No. 1, July - September.
- National news agency, Public Relations Department. **Tourism Business with ASEAN Community.** <http://thainews.prd.go.th>. September 20, 2015.
- Nuan-Charoen, P. (2005). **Research and development of science and health learning strategies and building capacity for natural resource restoration of Phuket, Phang Nga and Krabi provinces.** Research Report. Phuket Rajabhat University
- Yamane, T. (1973). **Statistics : an introductory analysis.** New York: Harper & Row.